

Özet: Büyükşehir belediyesince tahsil edilen müze paylarının dağıtım esasları hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı :71188846-56776

11/03/2019

Konu : İstişari Görüş
(Müze Giriş Ücretlerinin Dağıtımı)

.... BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 97 nci maddesi uyarınca İdarenize aktarılan %5'lik müze payının %75'lik kısmının ilçe belediyeleri arasında pay edilirken Kanun metninin yorumlanmasında "ilgili ilçe belediyeleri" ifadesinden müzenin bulunduğu yer ilçe belediyesi şeklinde yorum çıkardığımız, ancak yorum usulü ve kapsamı hususunda diğer belediyelerin de ödemelere dâhil olup olmayacağı noktasında tereddüte düşüldüğü belirtilerek uygulamaya esas Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 04/12/1985 tarihinde eklenen mükerrer 97 nci maddesi "a) Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır.

Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanununun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.

b) (Değişik: 26/5/2004-5177/33 md.) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının % 0,2'si nispetinde belediye payı ayrılır.

Bu pay, Devlet hakkının Hazineye ödenmesi sırasında ruhsat sahibi tarafından ilgili belediyeye ödenir." hükmünü,

09/07/1984 tarihli ve 3030 sayılı mülga Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 2 nci maddesi "Bu Kanun büyük şehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine, merkezi idare ve diğer mahalli idareler ile münasebetlerine dair esas ve usulleri kapsar." hükmünü,

3 üncü maddesi "Bu Kanunda sözü geçen deyimlerden;

Büyük şehir: Belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirleri.

İlçe belediyesi: Büyük şehir belediye sınırları içinde kalan ilçelerde kurulan belediyeleri.

İfade eder." hükmünü,

4 üncü maddesi "Büyük şehirlerde büyük şehrin adı ile bir «büyük şehir belediyesi», büyük şehir dahilindeki ilçelerde ilçelerin adını taşıyan «ilçe belediyeleri» kurulur.

Merkez ilçeler bu Kanunun uygulanması bakımından ayrı bir ilçe sayılarak ve bu ilçenin büyük şehir belediyesi içinde kalan kısmında «merkez ilçe belediyesi» adı ile bir belediye kurulur." hükmünü,

Özet: Büyükşehir belediyesince tahsil edilen müze paylarının dağıtım esasları hakkında.

5 inci maddesi “*Büyük Şehir Belediyelerinin sınırları, ismini aldıkları büyük şehirlerin belediye sınırlarıdır.*

İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin, büyük şehir belediyesi içinde kalan kısımlarının sınırlarıdır.

...” hükmünü,

6360 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 5 inci maddesi “*Büyükşehir belediyelerinin sınırları, adını aldıkları büyükşehirlerin belediye sınırlarıdır.*

İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin, büyükşehir belediyesi içinde kalan kısımlarının sınırlarıdır.

İlk kademe belediyelerinin, büyükşehir belediye sınırları dışında belediye sınırı olamaz.” hükmünü,

6 ncı maddesi “*Büyükşehir belediyesinin sınırları çevresinde ve aynı il sınırları içinde bulunan belediye ve köylerin, büyükşehir belediyesine katılması konusunda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır. Bu durumda katılma kararı, ilgili ilçe veya ilk kademe belediye meclisinin talebi üzerine, büyükşehir belediye meclisi tarafından alınır.*

...” hükmünü,

5747 sayılı Kanun ile değiştirilen Geçici 2 nci maddesi “*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; büyükşehir belediye sınırları, İstanbul ve Kocaeli ilinde, il mülki sınıridir. Diğer büyükşehir belediyelerinde, mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülki sınırları içinde kalmak şartıyla, nüfusu birmilyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu birmilyondan ikimilyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu ikimilyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturur.*

Bu sınırlar içerisinde kalan ilçeler büyükşehir ilçe belediyeleri, beldeler büyükşehir ilk kademe belediyeleri haline gelir. Bu belediyeler hakkında bu Kanun ile Belediye Kanununun belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasına veya başka bir belediyeye katılmasına ilişkin hükümleri uygulanmaz.” hükmünü,

Mer’i 5216 sayılı Kanun’un 2 nci maddesi “*Bu Kanun, büyükşehir belediyesiyle büyükşehir sınırları içindeki belediyeleri kapsar.”* hükmünü,

5 inci maddesi “*Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır.*

İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır.” hükmünü amirdir.

Görüldüğü üzere, ilki 1984 yılında yürürlüğe giren Büyükşehir Belediyesi Kanunlarına aradan geçen zamanda çok defa eklemeler yapılmış ve büyükşehir belediyelerinin sınırları ve uygulama alanları sürekli genişleyerek nihayet bugünkü konumu olan il mülki sınırlarına ulaşmıştır.

Öte yandan, Ankara Altındağ Belediyesinin 2017 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “*Müze Paylarının Takibinin Yapılmaması*” başlıklı 13 üncü Bulgusunda “...

Mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde belediye sınırları içerisinde işletilen müzelerin giriş ücretinin yüzde beşinin büyükşehir belediyelerine aktarılması, aktarılan tutarın yüzde 75’inin İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılması gerekmektedir. Söz konusu tutarların aktarılmaması halinde ise aktarmayı yapmayan idare yöneticilerinin sorumlu olabileceği aşikardır.

*İdarenin 2017 yılı hesabının incelenmesi neticesinde: büyükşehir sınırları içerisinde; **Anıtkabir**, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi ve Etnografya Müzesi gibi pek çok müze bulunmasına rağmen büyükşehir belediyesince İdareye herhangi bir pay aktarılmadığı, İdarenin de söz konusu gelirin tahsili için takibat yapmadığı görülmüştür. İdarenin gereken takibat işlemlerini başlatmasının yararına olacağı düşünülmektedir.*

Özet: Büyükşehir belediyesince tahsil edilen müze paylarının dağıtım esasları hakkında.

...” şeklinde bir tespite yer verilmiştir. Bilindiği üzere Anıtkabir Çankaya ilçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ve Sayıştay raporu uyarınca, 2464 sayılı Kanun’a 1985 yılında eklenen madde hükümlerinin, 1984 yılında yürürlüğe girmiş ve o dönem yürürlükte olan 3030 sayılı Kanun esas alınarak düzenlendiği, 3030 sayılı Kanun’da ise il mülki sınırları içinde başka ilçe belediyeleri de bulunmakla birlikte esas olanın büyükşehir belediyesi ve sınırları ile sorumluluk alanı içindeki ilçe belediyeleri olduğu, dolayısıyla mükerrer 97 nci maddedeki “... ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.” ifadesinin büyükşehir sınırları içerisindeki ilçe belediyelerine atıflı olduğu, bu bakımdan mükerrer 97 madde uyarınca büyükşehir belediyelerine aktarılan %5’lik belediye payının %75’inin mer’i 5216 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında nüfusları oranında pay edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür